

Het noodzakelijke van deze beperking blijkt ook uit de toch vrij groote gevaren, die de spoedgeboorte meebrengt. De indicaties en methodes worden met behulp der ziektegeschiedenissen besproken, zoodat een goed overzicht over deze behandelingsmethode wordt verkregen.

J. C. BEKER.

FRANZ LUCKSCH, *Die Virusformen. „Filtrierbare Infektionserreger“, „Ultravirus“*. Eine zusammenfassende Darstellung für Studierende und Aerzte. Prag, ROBERT LERCHE, 1934. 230 bladzijden, met 125 tekstfiguren en 3 gekleurde platen.

LUCKSCH stelde zich tot taak de huidige kennis omtrent filtreerbare ziektekiemen in een beknopt werkje samen te vatten. De schrijver, patholoog-anatoom uit de school van HANS CHIARI en sinds jaren werkzaam aan de Duitse Universiteit te Praag, heeft met voorliefde de pathologie der infectieziekten bestudeerd en zich daarbij met menig aetiologisch onderwerp beziggehouden. Zoo is zijn boek meer dan een referaat en draagt op menige bladzijde een persoonlijk stempel.

Voor den inhoud en de wijze van behandeling heb ik niets dan lof. Zeer stelselmatig te werk gaand wist de schrijver de massa van uit de omvangrijke literatuur bijeengebrachte gegevens tot een goed leesbaar, goed gedocumenteerd, geheel te verwerken.

Men vindt de stof gescheiden in een algemeen en een bijzonder gedeelte; binnen dit laatste worden de virusziekten van mensch, dier, plant en bacterie (bacteriophag) in 16 groepen besproken. De 17e groep heeft betrekking op de filtreerbare stadia van bacteriën, ten opzichte van welk onderwerp LUCKSCH een eigen standpunt inneemt. Van de ziekten, die den arts aangaan, worden, behalve aetiologie en epidemiologie, ook kliniek, pathologische anatomie, histologie, behandeling en bestrijding tot in bijzonderheden samengevat.

Zeer vele afbeeldingen — waarbij temperatuurkrommen, photographieën van patiënten, zieke dieren, insecten, cultures en praeparaten — zijn in den tekst verspreid. Eenige gekleurde platen hebben vooral betrekking op schrijvers eigen onderzoekingen over filtreerbare korreltjes in den tuberkelbacil.

J. J. VAN LOGHEM.

H. PLANNER, *Syphilis. Bücher der ärztlichen Praxis*, No. 39. Uitg. JULIUS SPRINGER, 1934. Wien, Berlin. Prijs: M. 4.40.

In dit boekje vindt men een beschrijving van de kliniek der syphilis, een uitstekende beschouwing over de beteekenis der serologische reacties en een bespreking van de therapie, alles in honderd bladzijden. Het werkje is bondig en overzichtelijk geschreven, de hoofdstukjes over de waarde der serologische reacties zijn zeker het lezen waard, het overzicht van de therapie kan van veel gemak zijn voor wie niet geregeld lues behandelt, maar

of iemand veel wijzer zal worden door een zoo beknopte beschrijving der clinische verschijnselen als hier gegeven wordt, betwijfel ik.

J. R. PRAKKEN.

M. LOEPER e.a., *Thérapeutique médicale*. Tome VI: Coeur et Sang. Uitg. MASSON et Cie., Parijs 1933. 311 bldz. Prijs Fr. 45.—.

NOTHNAGEL heeft eens gezegd, dat men het kunnen van een arts kan beoordeelen naar de wijze, waarop hij digitalis voorschrijft. Wanneer men dezen maatstaf zou willen toepassen op de deugdelijkheid van een boek over de behandeling der hartziekten zou men in het geval van het boek, dat thans voor ons ligt, beslist bedrogen uitkomen. Immers de hoofdstukken over de behandeling met digitalis en met de digitalis-achtige stoffen, waar het boek mee begint, zijn buitengewoon slecht. Het lijkt wel alsof alle moderne onderzoekingen over dit onderwerp spoorloos aan de schrijver voorbij zijn gegaan en hij heeft zich met een groote oppervlakkigheid van zijn taak afgemaakt. Men moet zich echter hierdoor niet laten ontmoedigen, want de volgende hoofdstukken zijn over het algemeen heel goed en zeker het lezen waard. Wel is het ook hier goed zijn critiek wakker te houden en menigeen zal met eenigen twijfel vernemen, dat zoo heel dikwijls het hart-asthma een overgevoelighedsreactie is en als zoodanig behandeld moet worden en ook zal over de wenschelijkheid van de intraveneuse behandeling der endocarditis met salicylverbindingen bij velen twijfel bestaan. Dat door de inspuiting in de aderen van een oplossing van colloïdale zwavel bij 60 gevallen van rheuma slechts eenmaal endocarditis voorkwam zou men ook wel gaarne door bewijzen gestaafd zien.

Zeer lezenswaardig echter is het hoofdstuk over de syncope en vooral het gedeelte, dat handelt over de intracardiale inspuiting van adrenaline. Hier wordt zeer uitvoerig de experimenteele literatuur, zoowel als de clinische aangehaald en men kan zich hier werkelijk goed over dit belangwekkende onderwerp oriënteren. De hoofdstukken over de dieetbehandeling en die over de behandeling van den onregelmatigen hartslag zijn zeer goed en in het laatste gedeelte van het boek vindt men een, wel wat korte, beschrijving van de behandeling der bloedziekten.

Men vindt in dit boek een groot aantal ten deele zeer practische recepten en voorschriften, wat het vooral voor den medicus practicus lezenswaard maakt. Dat het in den prettigen vlotten en dikwijls fraaien stijl geschreven is, die wij van onze Fransche collega's kennen en bewonderen, behoeft nauwelijks betoog.

J. B. POLAK.

Dr. ANDREAS WERTHEMANN, *Die Abwehrkräfte des menschlichen Körpers und die Möglichkeit der therapeutischen Beeinflussung*. Uitg. CURT KABITZSCH, Leipzig, 1934. 128 bldz. Prijs: M. 8.80.

Schrijver geeft een kort en niet onverdienstelijk overzicht over de verweerkrachten van het menselijke lichaam tegenover bacteriën en hun giften.